

Kółko III ‘narzędzie do mechanicznego przędzenia lnu’

Ilustracja 22 (ze zbiorów Ośrodka Edukacji Regionalnej w Hołownie)).

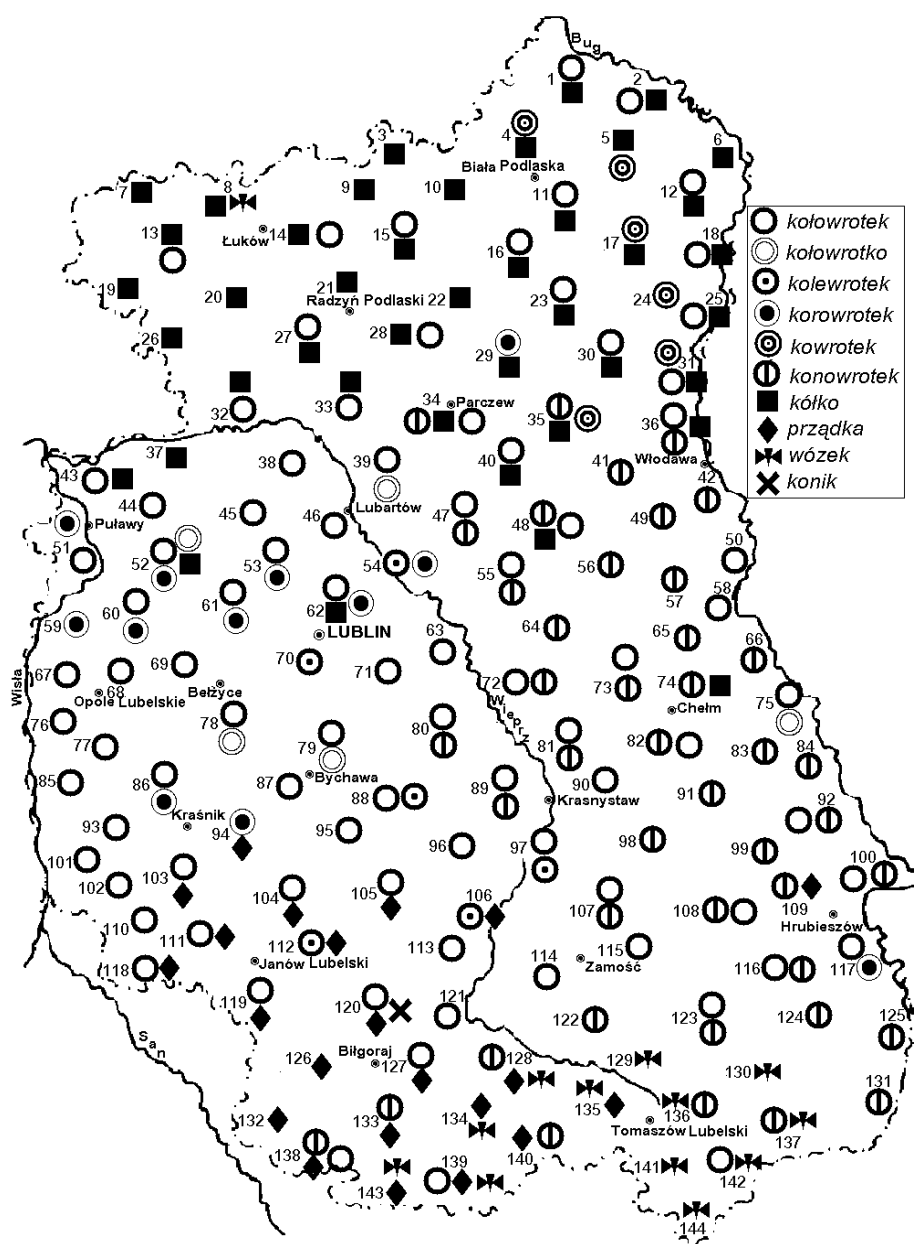
Potem się już przędzie na kółku, kołowrotku (Dubica). W takim domu każda z kółkiem, to gdzie, to tylko furczo te kółka (Przewłoka). Kółko było, na kółku się sprzędzie (Szóstka). No i bierzem przędziem na kółku (Sitno pow. Biała Podlaska). Później wyczesać go, dopiero prząść, prząść na kółku (Kobylany). Pu wyczesaniu już przędli, pu wyczesaniu. Przędli kółkiem. Kółkiem to było lepi, bo sobie kądziel uczepli, pumału nogo kręci (Dobryń). A później schodziliśmy się na prządki, przędliśmy ten len [...] każda z kółkiem, to tylko furczo te kółka (Uhnin). Jakaśmy byli starsze, tośmy chodzili z kółkami, przędli. Na wieczorki schodzo się dziewczyny [...]. Potem na wieczorki, kółko w garść (Lechuty Małe). Kiedyś na kółku się naprzedła, a teraz ni mogię na niego patrzeć (Huszczka). Jedne mówio na to kółko, jedne kołowrotek, a ja mówie i tak, i tak (Motwica). Na łostatku kółka pod bok, cy tam kto pirze der, cy nawet ji sydelkiem robił, ji dalej wkolo. No taka zabawa była (Jezioro). To kółka po polsku, a po mojemu kowrotok, kowrotok [...], nogo tam kręciło się te kółko i przędło się (Hołowno). A teraz już powstały takie te kółka takie. A te kółka to tak [...] jest koło, te dwie rączki, tak jakby u tygo, o, ji to koło tak przerżnięte, tu jest takie dziurki przywiercune, wsadza się to koło, jest z jednej strony jest korba, tak zwano cyganka, która się nogami robi, i to koło chodzi (Germanicha).

Źródła: PM, PI, KAGP, MSGP, CWP, MG.

Geografia: Lubelszczyzna północna (zob. mapa 20).

D. lp. kółka; D. lm. kótek // kółków; wymowa: kuuuko, kulko.

Por. kolewrotek, kołowrotek, kołowrotko, konik, konowrotek, korowrotek, kowrotek, prządka, wózek.

Mapa 20.

Halina Pelcowa, *Słownik gwar Lubelszczyzny. Tom VII. Odzież i obuwiu. Przędzenie lnu i tkanie płótna*, Lublin 2020.

***

Regionalne dziedzictwo językowe Lubelszczyzny o charakterze etnicznym: Słownik gwar Lubelszczyzny (tomy VI-XII) z dokumentacją leksykograficzną, kartograficzną, ikonograficzną i dźwiękową.

Projekt realizowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki na podstawie decyzji nr 0125/NPRH7/H11/86/2018 – w latach 2018-2023.

Kierownik projektu: prof. dr hab. Halina Pelc